

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren over het verslagjaar 2016

Verslag van werkzaamheden

1. Inleiding

Bij Koninklijk Besluit van 13 oktober 1992, Staatsblad 1992, 565, werd de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren in het leven geroepen. Deze commissie kreeg enerzijds tot taak het bevoegd gezag van advies te dienen over het voornemen een disciplinaire straf op te leggen als bedoeld in artikel 82a van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (hierna: ARAR), artikel 117a van het Ambtenarenreglement Staten-Generaal (hierna: ARSG) of artikel 55a van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (hierna: AOB). Deze artikelen betreffen het opleggen van een disciplinaire straf wegens het openbaren van gedachten of gevoelens of de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging in strijd met het bepaalde in artikel 125a, eerste lid, van de Ambtenarenwet. De bevoegdheid tot advisering over voornemens om vanwege de overtreding van deze bepaling een disciplinaire straf op te leggen, is naderhand uitgebreid tot de sectoren Politie en Defensie. Voor deze sectoren is deze bevoegdheid respectievelijk neergelegd in artikel 80 van het Besluit algemene rechtspositie politie en artikel 102 van het Burgerlijk Ambtenaren Reglement Defensie (BARD).

Anderzijds heeft de commissie tot taak de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, respectievelijk het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 128 van het ARSG, van advies te dienen over een voornemen tot ontslagverlening als bedoeld in artikel 97b van het ARAR respectievelijk artikel 128 van het ARSG. Hierbij gaat het om voorgenomen ontslagen van ambtenaren die een vertrouwensfunctie vervullen als bedoeld in artikel 1, eerste lid onder a, van de Wet veiligheidsonderzoeken, en uit die functie moesten worden ontheven vanwege de intrekking van hun verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van deze wet. Ingevolge artikel 120 van het BARD moeten ook voornemens om burgerambtenaren van het ministerie van Defensie om de zojuist genoemde reden te ontslaan, ter advisering worden voorgelegd aan de commissie.

2. Samenstelling van de commissie en bezetting van het secretariaat in 2016

Met ingang van 1 februari 2013 zijn voor de duur van vier jaar benoemd als lid van de commissie:

de heer prof. mr. M.J. Cohen als lid, tevens voorzitter;
de heer prof. mr. A.W. Heringa als lid, tevens plaatsvervangend voorzitter;
mevrouw mr. dr. L.A. van Noorloos als lid;
mevrouw E.L. Snoeij als lid;
de heer dr. J.S. Timmer als lid met een bijzondere deskundigheid in politieaangelegenheden.

In het verslagjaar heeft de heer mr. dr. C.F. Sparrius gefungeerd als secretaris van de commissie en is mevrouw mr. L.G. Busschers voorgedragen voor benoeming als plaatsvervangend secretaris. Mevrouw mr. Z. Fatehmahomed en mevrouw P. Ijspelder zijn in het verslagjaar opgetreden als administratief-juridisch medewerker.

3. Behandeling van adviesaanvragen en overige activiteiten van commissie en secretaris in 2016.

In het verslagjaar heeft de commissie zes adviezen uitgebracht. Al deze adviezen betreffen voorgenomen ontslagen van vertrouwensfunctionarissen die uit hun functie zijn ontheven vanwege de intrekking van hun verklaring van geen bezwaar; geen enkel advies gaat over een voorgenomen disciplinaire straf vanwege de uitoefening van een grondrecht. Vier van de zes adviezen betreffen burgerlijke ambtenaren van het ministerie van Defensie, de twee overige adviezen hebben betrekking op ambtenaren van de AIVD.

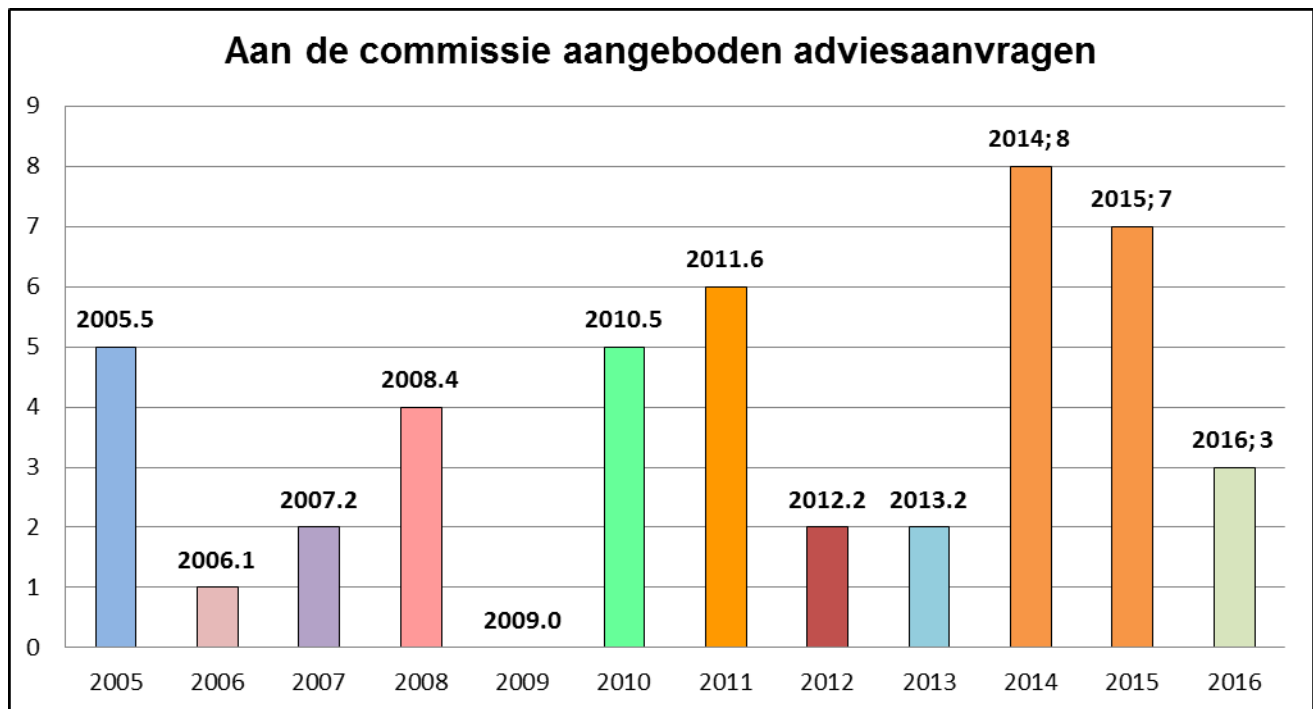
In de tweede helft van het verslagjaar heeft de commissie zich naast het uitbrengen van adviezen beraden over haar toekomst. De aanleidingen voor dit beraad waren het geringe aantal adviesaanvragen en de veronderstelling dat het ook mogelijk is de zorgvuldigheid van voorgenomen disciplinaire straffen vanwege de uitoefening van een grondrecht en van voorgenomen ontslagen vanwege de intrekking van een verklaring van geen bezwaar te waarborgen zonder dat daarover advies wordt uitgebracht door de AGFA.

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren over het verslagjaar 2016

In een brief van 15 augustus 2016 aan de Sectorcommissie overleg rijkspersoneel (SOR) heeft de commissie dit onderwerp aan de orde gesteld. De SOR heeft deze brief doorgeleid naar het Georganiseerd Overleg in de sectoren Politie en Defensie en heeft deelnemers aan dit overleg uitgenodigd voor een gedachtewisseling op basis van deze brief met de voorzitter en de secretaris van de commissie op 24 november 2016. In deze gedachtewisseling bleken de vertegenwoordigers van zowel werkgevers als werknemers te hechten aan het voortbestaan van de commissie en heeft de voorzitter aangegeven dat het in de rede ligt de werkzaamheden van de commissie voort te zetten tot de datum van inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Met het oog op de per 1 januari 2020 te verwachten inwerkingtreding van deze wet moeten de sociale partners zowel in de te normaliseren sector Rijk als in de niet te normaliseren sectoren Politie en Defensie de rechtspositie van ambtenaren opnieuw doordenken. Bij deze doordenking kan ook de behoefte aan een commissie als de AGFA worden betrokken. Met name in de te normaliseren sector Rijk zal deze behoefte naar verwachting verminderen, omdat als gevolg van de normalisering in die sector voor vrijwel alle ontslagen een preventieve ontslagtoets van kracht wordt.

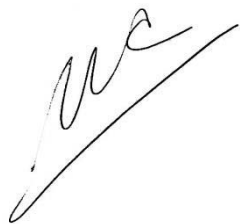
4. Aantallen adviesaanvragen over de jaren 2005 tot en met 2016

Het aantal adviesaanvragen dat per jaar wordt aangeboden aan de commissie, fluctueert sterk. Na een abrupte daling in 2006 was in het aantal adviesaanvragen vanaf 2007 een stijgende lijn te onderkennen met een onderbreking in 2009, in welk jaar geen enkele adviesaanvraag is ingediend. In 2012 en 2013 is de stijgende lijn van het aantal adviesaanvragen niet voortgezet. In deze beide jaren zijn twee adviesaanvragen ingediend. In 2014 is het aantal bij de commissie ingediende adviesaanvragen verviervoudigd tot acht. In 2015 is dit aantal weer verminderd tot zeven en in 2016 is dit aantal verder verminderd tot drie. Deze drie adviesaanvragen hebben alle betrekking op voorgenomen ontslagen vanwege de intrekking van een verklaring van geen bezwaar. Voor het eerst in het bestaan van de commissie overtreft het aantal van dergelijke adviesaanvragen, dat afkomstig is van de AIVD (2), het aantal van dergelijke adviesaanvragen, dat afkomstig is van het ministerie van Defensie (1).

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren
over het verslagjaar 2016

Amsterdam, 25 januari 2017,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'M' and 'C' followed by a long horizontal stroke.

prof. mr. M.J. Cohen,
voorzitter